Infektioner i Förskoleålder

Anna Runebjer Tison
Specialistläkare Barn- och ungdomsmedicin 2026

Region Värmland

Disposition

- Uppvärmnings-quiz
- Vanliga symtom
- Vissa diagnoser
- Tips och råd
- Frågor?

Region Värmland

Fråga 1

Sant eller **Falskt?**

- Ett barn måste vara helt hostfritt innan det återgår till förskolan?

Region Värmland

Fråga 2

Sant eller **Falskt?**

- Barn kan ha 8-10 luftvägsinfektioner per år utan att det är onormalt?

Region Värmland

Fråga 3

Sant eller **Falskt?**

- Det mest effektiva sättet att minska smittspridning i förskolan är god handhygien?

Region Värmland

Barn 1-6 år

- Infektioner är normalt och hjälper immunsystemet att utvecklas
- Normalt att ha 8-10 (-15) infektioner per år de första åren
- Allmäntillståndet A & O

Region Värmland

Förkylning

- Orsakas av virus (kring 200 förkylningsvirus)
- Symtomen är oftast täppt näsa, rinnande snuva, hosta, halsont, ibland feber
- Varar ofta 1-2 veckor
- Ca 8 per år (eller fler) hos de yngre barnen
- Flest vintertid
- Förkylningar oundvikliga i en barngrupp

Region Värmland

Allmäntillstånd

- Mår som vanligt
- Feberfritt, utan febernedsättande
- Tillräckligt pigg för att delta I förskolans aktiviteter

Region Värmland

Snuva

- Kan vara genomskinlig, gul, grön
- Färgen indikerar att immunsystemet jobbar men säger inget om det är virus eller bakterier
- Antibiotika skall inte sättas in baserat på färgen
- Kan lindras av nässpray/koksalt
- Pappersnäsduk, Handhygien

Bildkälla: Sydsvenskan.se

Region Värmland

Hosta

- Vanligt symtom av förkylning (virus)
- Kan pågå i 3-4 veckor
- Bakteriell lunginflammation (feber, taget barn)
- RS
- Pseudokrupp
- Astma
- "Hostetikett"
- Allmäntillståndet

Bildkälla 1177.se

Region Värmland

Feber

- Vanligt symtom vid olika tillstånd, bl.a infektioner
- Del i kroppens försvarssystem
- Barns termostat mer omogen
- Ingen specifik siffra (förutom 38,0)
- Allmäntillstånd

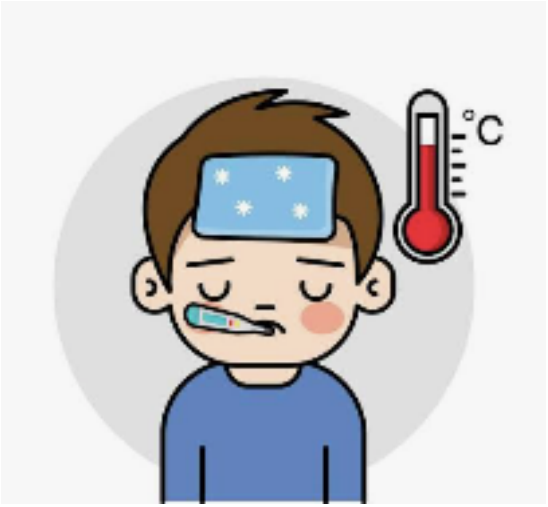

Region Värmland

Öroninflammation

- Oftast efter/en bit in på en förkylning
- "Ont i örat"
- Virus eller bakterie
- Läker ofta spontant
- Avvakta antibiotika Barn 1-12 år (undantag finns)
- Inte smittsamt per se; allmäntillståndet!

Region Värmland

Ögoninflammation

- Beror på virus eller bakterier
- Vanligt i samband med förkylning
- Vanligast i båda ögonen men börjar ofta ensidigt
- Vara hemma så länge mycket var där ögat behöver tvättas flera gånger/dag
- Handhygien/hygien
- Går oftast över inom 5 dagar

Bildkälla1177.se

Region Värmland

Streptokocker Grupp A

- Smittar via droppsmitta eller direkt/indirekt kontakt (delar sked)
- Inkubationstid 1-3 dgr
- Halsfluss
- "Stjärtfluss"
- Scharlakansfeber
- Impetigo/Svinkoppor
- Behandlas oftast med antibiotika

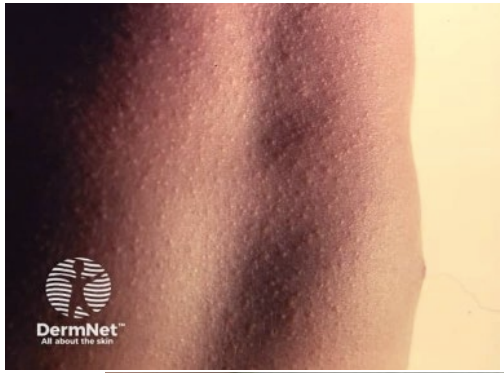

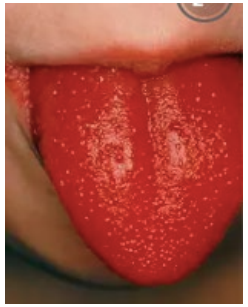

Bildkälla 1177.se & dermnetnz.org

Region Värmland

Halsfluss

- Kan orsakas av virus eller bakterier (vanligast GAS)
- Yngre barn ovanligare med bakteriell halsfluss
- Om bakteriell oftast Kåvepenin i 10 dgr
- Smittfri efter 2 dagars behandling med bättring

Region Värmland

Svinkoppor/Impetigo

- Stafylokocker eller streptokocker
- Gulaktiga såriga utslag.
- Runt näsa/mun men även händer, bål, ben
- Smittar vid direktkontakt men även via handdukar/indirekt kontakt
- Sällan feber eller allmänpåverkan
- Hemma tills såren läkt
- Behandlas i första hand med tvätt
- Ev antibiotikasalva och sista steg antibiotika
- Handhygien/hygien

Bildkälla: Mediprep.se

Region Värmland

Vattkoppor

- Orsakas av Varicella-Zoster virus
- 14-16 dgr inkubationstid (10-21)
- Mycket smittsamt, luftburen
- Börjar oftast med feber, hosta
- Röda utslag som oftast börjar på överkroppen
- Utvecklas till vätskefyllda blåsor, kliar
- Smittsamhet från några dagar innan första blåsan fram till uttorkade
- Kan sedan vara på förskolan om välmående
- Från 2027: Barnvaccinationsprogrammet

Bildkälla: 1177.se

Region Värmland

Höstblåsor (Hand-fot-munsjuka)

- Orsakas av virus
- Vanligt med först feber, ont i halsen
- Sedan blåsor i mun och svalg, utslag
  --> blåsor handflator, fotsulor
- Oftast mår barnet ok, lite beroende på mun/svalg

Bildkälla 1177.se

Region Värmland

Eksem

- Inflammation i huden
- Torr hud, kliar
- Värre på vintern (kall, torr luft)
- Kan bli infekterat
- Viktigt med mjukgörande

Bildkälla: Läkartidningen.se

Region Värmland

Mollusker

- Orsakas av virus
- 2-5 mm stora med en liten "navel"
- Smittar via direktkontakt eller ex handduk
- Från enstaka till utbrett
- Mage, armar, ansikte, ben
- Oftast inga symtom
- Kombinerat med eksem; kliar
- Kan vara på förskola

Bildkälla 1177.se

Region Värmland

Huvudlöss

- Stark klåda i hårbotten
- Lusen är 2-3 mm, trivs bäst om hår > 3cm
- Smittar genom direktkontakt
- Försvagad 2-4 h utanför håret, ev upp till 48 h
- Behandling: Receptfria lusmedel + luskamning
- Har inget med dålig hygien att göra
- Inte farligt

Region Värmland

Springmask

- Finns naturligt i vår miljö
- Smittas genom att få in ägg i munnen
- Klåda i ändtarmsöppningen, ffa kvälls-nattetid
- Cm-stora vita sytrådstunna maskar
- 3-7 veckor mellan smitta---symtom
- Inte skadligt för tarmen
- Handhygien
- Behandla hela familjen

Bildkälla 1177.se

Region Värmland

Mag-tarminfektioner

Diarré, kräkning, buksmärta, ibland feber

Virus

- Calici (Vinterkräksjukan)
- Rota, Adeno, Sapo, Astro

Bakterier

- Salmonella, EHEC, Shigella, Campylobacter

Parasiter

- Cryptosporidium, Giardia, Amöba

Region Värmland

Vinterkräksjukan

- Virusorsakat
- Väldigt smittsamt
- Plötslig symtomdebut med kräkningar, diarré, ibland feber
- Inkubationstid 12-48 h
- Går oftast över efter 1-3 dygn
- Förskolebarn hemma i 48 h efter sista symtom och återställda
- Handtvätt med tvål och vatten, inte handsprit

Region Värmland

All diarré är inte infektion

Toddler's diarré

- Barn mellan 6 mån - 5 år
- Ofarliga, ofta smärtfria och lösa avföringar
- Barnet växer och mår bra
- Ofta osmält mat i avföringen (peas and carrots)

Förstoppning

Komjölkproteinallergi

Celiaki

Inflammatorisk tarmsjukdom

Andra orsaker

Laktosintolerans hos förskolebarn mkt ovanligt

Region Värmland

Vaccinationer

- RS- antikropp Nyfödd
- Rotavirusvaccin
- BCG (Tuberkulos till riskgrupper)
- Difteri, Kikhosta, Stelkramp, Polio, H.Influenzae B, Pneumokocker, Hepatit B, Mässling, Påssjuka, Röda Hund
- Från 2027: Vattkoppor

Region Värmland

Quizsvar

- 1: Falskt, hosta kan finnas kvar 3-4 v
- 2: Sant, normalt med 8-10 inf/år
- 3: Sant. Handhygien är den viktigaste faktorn för att minska smittspridning

Region Värmland

Sammanfattning

Bildkälla: LärarnasHistoria.se/förskolan

Region Värmland

Tack

Region Värmland